

Sociální síť v prostředí univerzitní knihovny

Blanka Jankovská & Lucie Vyčítalová
Univerzitní knihovna, Univerzita Pardubice

Anotace: Příspěvek představí zkušenosti Univerzitní knihovny Univerzity Pardubice se sociálními sítěmi Facebook a Twitter. Pozornost bude věnována stránce knihovny na síti Facebook, která je využívána především pro neformální komunikaci s uživateli z řad studentů. Stránka informuje o dění v Univerzitní knihovně a upozorňuje i na aktivity univerzity, dalších knihoven a zajímavosti z oblasti čtenářství apod. Na síti Twitter zveřejňuje Univerzitní knihovna informace týkající se otevřeného přístupu k publikovaným výsledkům vědy a výzkumu. Tento komunikační kanál je směřován na akademické pracovníky a studenty doktorského studia. Příspěvek se zároveň zaměří na tvorbu propagačních materiálů, které knihovna využívá k informování o svých službách. Jedná se o černobílé komiksové stripky tvořené ve webové aplikaci Stripgenerator.com a „reklamní bannery“ využívané pro prezentaci knihovny na zobrazovacích LCD displejích a na Facebooku.

Klíčová slova: univerzitní knihovna, sociální síť, uživatelé, propagace, služby

Univerzitní knihovna Univerzity Pardubice¹ (dále UK) je knihovnou ústřední, která poskytuje služby pro všechny studenty a zaměstnance Univerzity Pardubice² (dále UPa). Uživatelé knihovny se mohou stát i lidé mimo univerzitu na základě registrace a zaplacení poplatku. Z celkového počtu 8 695 registrovaných uživatelů, navštíví knihovnu fyzicky každý den v průměru jeden tisíc uživatelů³.

Informace z knihovny byly do roku 2009 zveřejňovány pouze na webových stránkách univerzity a jejím studentském a zaměstnaneckém intranetu bez možnosti okamžité zpětné vazby. S rozvojem sociálních sítí se i UK rozhodla následovat tento „boom“ a nabídnout svým uživatelům i neformální způsob komunikace v podobě oficiální stránky UK⁴ (viz obr. č. 1) na sociální síti Facebook (dále FB).

¹ <http://www.upce.cz/knihovna>

² <http://www.upce.cz>

³ PROCHÁSKOVÁ, Iva a Blanka JANKOVSKÁ. *Výroční zpráva za rok 2012* [online]. 2013, 32 s. [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: https://dokumenty.upce.cz/uk/vyr_zpravy/vz12.pdf

⁴ <https://www.facebook.com/knihovna.upce>

Obrázek 1

1. Facebook

Stránka byla spuštěna na konci roku 2009 a během několika dní dosáhla první tisícovky fanoušků, převážně ze strany studentů. Stránka byla doplněna základními informacemi o knihovně, fotografiemi a na speciální záložce (v současnosti již tuto možnost FB nenabízí) byli představeni jednotliví zaměstnanci UK společně s oblíbenou knihou. Zároveň bylo na webové stránky UK doplněno okno (widget), které zobrazuje dění na knihovním FB a možnost se ke stránce připojit. Pro udržení celistvosti jsou správou pověřeni dva zaměstnanci knihovny, kteří vkládají nové příspěvky, odpovídají na dotazy a komentáře a případně mažou nevhodné příspěvky.

Na stránce je nastaveno, aby kdokoli mohl na její zed' přispět. Nejčastěji se jedná o pozvánky na nejrůznější akce, zajímavosti z oblasti čtenářství a knihoven, návrhy na doplnění fondu knihovny, ale i například nabídky podnájmů. Formou soukromé zprávy vznáší uživatelé většinou dotazy praktického charakteru ohledně výpůjček, nastavení vzdáleného přístupu k elektronickým informačním zdrojům nebo návrhů na doplnění fondu knihovny. Příspěvky informativního charakteru týkající se provozu knihovny, nových služeb, zkušebních přístupů do databází jsou doplňovány odlehčenými příspěvky, jako jsou tematické články, videa, vtipy či zajímavosti z běžného chodu knihovny.

Pro oživení jednotlivých příspěvků, je ke každému připojen obrázek, buď vytvořený přímo na míru dané informace, nebo ve většině případů převzatý ze

služby Flickr⁵ na základě licencí Creative Commons⁶. Vzhledem k velkému množství zahraničních uživatelů UK, byly do nedávné doby jednotlivé příspěvky psané v češtině a angličtině. Nyní FB nabízí u každého příspěvku tlačítko pro překlad.

Obecně lze říci, že největší ohlasy mají příspěvky odlehčené, které potvrzují, že stránka knihovny na FB své fanoušky má. Otázkou zůstává, co bude se stránkou do budoucna. V současné době si mohou majitelé stránek zaplatit vyšší viditelnost svých příspěvků, brzy to bude pravděpodobně nutností⁷, o čemž svědčí i případ stránek UK. Za poslední rok je u jednotlivých příspěvků vidět zřetelný pokles počtu zobrazení.

2. Twitter

V roce 2010, u příležitosti zapojení UK do mezinárodní akce Open Access Week⁸, byl na sociální síti Twitter vytvořen účet s názvem Open Access at UPa⁹, který se snaží podávat informace o otevřeném přístupu k již publikovaným výsledkům vědy a výzkumu. Cílovou skupinou jsou na rozdíl od stránky na FB, především akademičtí pracovníci a studenti doktorského studia. Na webových stránkách jsou v příslušné sekci prostřednictvím widgetu zobrazovány jednotlivé příspěvky (viz obr. č. 2).

Obrázek 2

⁵ <https://www.flickr.com/>

⁶ <http://www.creativecommons.cz/>

⁷ DOČEKAL, Daniel. Facebookové stránky v původní podobě končí, viditelnost příspěvků klesla na 2 %. *Lupa.cz: server o českém internetu* [online]. 2014. [cit. 2014-04-01]. ISSN 1213-0702. Dostupné z:

<http://www.lupa.cz/clanky/facebookove-stranky-v-puvodni-podobe-konci-viditelnost-prispevku-klesla-na-2/>

⁸ <http://www.openaccessweek.org/>

⁹ <http://twitter.com/OAupce>

3. Stripy

Komiksové stripy (viz obr. č. 3) jsme poprvé použili na ozvláštňení papírových letáčků se základními informacemi o knihovně. Vznikly tak první tři kategorie černobílých minipříběhů. Ty počáteční lákaly uživatele do knihovny, další byly „výchovné“ - mají upozorňovat na vybraná ustanovení knihovního řádu a třetí skupina představovala knihovní katalog a vyzývala k jeho používání. Postupně přibýly stripy propagující elektronické informační zdroje, profil na FB nebo Digitální knihovnu UPa¹⁰. Několik jich bylo vytvořeno i jako příloha k pozvánkám na konkrétní akce, většinou semináře, které knihovna pořádá. Stripy, které by mohly oslovit i zahraniční studenty, jsou vytvořeny také v anglické variantě.

K tvorbě stripů jsou nutné tři základní věci. Nástroj - doporučujeme Stripgenerator.com¹¹, nápady a smysl pro humor.

Stripgenerator.com je webová aplikace, ve které lze prohlížet stripy ostatních autorů. Po registraci může uživatel stripy sám tvořit. Nejdříve si zvolí příslušný rámeček (např. klasicky se třemi okénky) a poté do něj myší přetahuje jednotlivé objekty. V nabídce jsou k dispozici figurky lidí, zvířat, věci denní potřeby, bubliny pro text a další tvary. Každý objekt lze libovolně zvětšovat, zmenšovat či překlápět. Skládáním jednoduchých tvarů k sobě se dají vytvářet i vlastní objekty, nebo upravovat postavičky. Výsledný strip se uloží do uživatelské galerie a pak ho může sdílet, poslat e-mailem nebo si ho uložit na svůj disk ve formátu PNG.

Většina objektů je černobílých, ale lze použít i červený či modrý tvar na oživení. Pokročilejší uživatelé (s velkým počtem vytvořených stripů) už mají na výběr větší paletu nástrojů i tvarů a mohou tvořit složité barevné stripy a komiksy.

Obrázek 3

¹⁰ <http://dspace.upce.cz/>

¹¹ <http://stripgenerator.com/>

4. Bannery

Pro propagaci knihovny i jejího profilu na FB využíváme v neposlední řadě i dva tzv. zobrazovací displeje (viz obr. č. 4). Jeden s úhlopříčkou 117 cm a druhý 140 cm; rozlišení obou je 1920 x 1080 pixelů. Na displejích promítáme obrázky (JPG, PNG) a videa (MP4). Zobrazování probíhá přes software BrightAuthor¹².

Obrázek 4

Většinu „reklamních bannerů“ (viz obr. č. 5) jsme vytvořili ve volně dostupném online nástroji Simplebooklet.com¹³, s použitím fotografií z Flickru publikovaných pod licencemi Creative Commons.

Obrázek 5

¹² <http://www.brightsign.biz/digital-signage-products/brightauthor/>

¹³ <http://simplebooklet.com/>

5. Závěr

Obecně lze říci, že nelze v propagaci spoléhat pouze na sociální sítě, ale jako doplněk mohou dobře posloužit a rozšířit možnosti komunikace s uživateli. I když „seriózní“ příspěvky nemají ani zdaleka takový úspěch jako ty odlehčené a zábavné☺

POUŽITÁ LITERATURA

1. DOČEKAL, Daniel. Facebookové stránky v původní podobě končí, viditelnost příspěvků klesla na 2 %. *Lupa.cz: server o českém internetu* [online]. 2014. [cit. 2014-04-01]. ISSN 1213-0702. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/facebookove-stranky-v-puvodni-podobě-konci-viditelnost-prispevku-klesla-na-2/>
2. PROCHÁSKOVÁ, Iva a Blanka JANKOVSKÁ. *Výroční zpráva za rok 2012* [online]. 2013, 32 s. [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: https://dokumenty.upce.cz/uk/vyr_zpravy/vz12.pdf

KONTAKTY

Ing. Blanka Jankovská
Univerzitní knihovna
Univerzita Pardubice
Studentská 519
532 10 Pardubice
blanka.jankovska@upce.cz

Mgr. Lucie Vyčítalová
Univerzitní knihovna
Univerzita Pardubice
Studentská 519
532 10 Pardubice
lucie.vycitalova@upce.cz